

Oscar Hansen: Jeg vilde gerne et Øjeblik lægge Beslag paa den højtærede Kultusministers Opmærksomhed. Blandt de gamle vilkaarlige Handlinger fra Ministeriets Side, som af den ærede Folketingsmand for Kjøbenhavns 7de Valgkreds (C. Hage) betegnedes som Udslag af Stormægtighed, er der næppe nogen, der har været saa grel som Ministeriets Stilling over for Folkekirken. Som bekendt skal Folkekirken's Forfatning ordnes ved Lov. Det berører ikke Folkekirken som Trossamfund; som Trossamfund vedbliver Folkekirken naturligvis at være den samme, hvad enten den faar en Forfatning ordnet ved Lov eller ej. Det berører heller ikke Folkekirkens pekuniære Forhold. De ere ordnede ved Grundlovens § 3. Tilbage bliver Styrelsesformen for Folkekirken. Det er altsaa givet i Grundloven, at Styrelsesformen skal ordnes ved Lov, det vil sige, den maa ikke ordnes paa anden Maade end ved Lov. Grundloven kunde enten have givet Folkekirken samme Styrelsesform som de andre Statsinstitutioner, eller den kunde have ordnet den paa anden Maade. Grundloven har imidlertid foretrukket kun at træffe den Bestemmelse, at Styrelsesformen for Folkets egen Kirke skal ordnes af Folkets Repræsentanter gennem en Lov. Saaledes har Stillingen ogsaa været indtil den Bardenfleth'ske Periode. Med den indtræder der noget ganske nyt; der indtræder da fuldstændig Ministervælde i Folkekirkens Forhold her i Landet. Jeg skal minde om nogle ganske enkelte Udslag af denne Stormægtigheds Indgriben for at benytte det Udtryk, der tidligere ret betegnede faldt. Jeg minder om Hr. Bardenfleth's Begravelsescirculære, om Bestemmelser vedrørende Udtærelse og Indlemmelse i Folkekirken, Bestemmelser, som bleve stærkt angrebne i det andet Ting af det ærede 11. kongevalgte Medlem, den tidligere første Borgmester i København (H. N. Hansen), en meget religiøs Mand, han angreb den daværende Kultusminister, og han bebrejdede ham, at han egenmægtig havde truffet Bestemmelser, der nødvendigvis maatte fordre Rigsdagens Medvirkning for at kunne udføres paa legal Maade. Hernede i Tinget tillod jeg mig at indbyde den højtærede Minister til at udtale sig om dette Punkt. Ministeren lovede i et Udvalg, der vedrørte Spørgsmaalet om borgerligt Ægteskab, at medtage den Sag og drøfte den, men som bekendt mødte den højtærede Minister aldrig nogen Sinde i dette Udvalg. Først hen imod Samlingens Slutning fik vi en Skrivelse, og Konferencen

fandt derfor ikke Sted. Dette staaar altsaa ganske hen endnu, ordnet paa den ret vilkaarlige Maade, paa hvilken den forrige Kultusminister greb ind, ikke alene paa dette, men paa mange andre Omraader. Jeg skal som et saadant tredie Indgreb minde om Ministerens Afskedigelse af Pastor Rasmussen. Pastor Rasmussen havde ladet sig besegle i den Irvingianske Menighed. Han paastod, at dette forhindrede ham hverken fra at være Medlem af Folkekirken eller fra at være Præst i Folkekirken. Men Hr. Bardenfleth paastod, at naar man lod sig besegle, var man ikke længer Medlem af Folkekirken. Med andre Ord: Kultusministeren tillagde sig Ret til at bestemme, om man er Medlem af Folkekirken eller ikke Medlem deraf. Det er farligt. Der er en vis Grundlovsbestemmelse om, at Landets Regent skal være Medlem af Folkekirken. Nu kunne vi forudsætte, at Ministeren bruger sin Myndighed over for Landets Konge og siger, at han ikke er Medlem af den evangelisk-lutherske Kirke; kan da Kultusministeren detronisere Kongen? Hvorledes kan en Kultusminister i det hele taget være berettiget til at afgøre, om en Mand er Medlem af Folkekirken eller ej, naar han erklærer, at han er Medlem af det evangelisk-lutherske Samfund? Enten maa man i dette Spørgsmaal holde sig til vedkommendes Erklæring, eller ogsaa maa man have en Institution, som kan afgøre, om Hans Majestæt Kongen og samtlige Undersaatter i Landet hver for sig er Medlemmer af dette Samfund. Men denne Ministervælde, som Hr. Bardenfleth har indført, har han ogsaa søgt at gennemføre paa dette Punkt, som jeg nævnte rent eksempelvis. Jeg skal endvidere henvise til en Forandring i Vielsesritualet, sket ved kgl. Resolution. Tidligere har Kultusministeren gaaet frem paa den Maade, at man, naar man ønskede Forandringer i organiske Forhold vedrørende Folkekirkens Anliggender, henstillede, om Præst og Menighed kunde blive enige om at gennemføre disse Forandringer, og i saa Tilfælde blev de gennemførte. Hr. Bardenfleth har Æren af ikke længere at henstille, om Præst og Menighed kunne blive enige, men han befaler Indførelsen. Kultusministeren befaler over sine Præster, Provster, Biskopper som man befaler over en Flok Rekrutter. Naar han befaler en Forandring i Kirkens organiske Forhold, have de Hrr. gejstlige at lystre. Man kunde fremdrage flere Punkter, men jeg har holdt mig i mine Eksempler til den Ministervælde, som er gennemført af